HISTORIALLINEN AIKAKAUSKIRJA

105. vuosikerta
Julkaisijat Suomen Historiallinen Seura ja Historian Ystäväin Liitto
Päätoimittaja: Pirjo Markkola
Toimitussihteeri: Veikko Kallio
Toimittajat: Juhana Aunesluoma, Tiina Kinnunen, Marko Lamberg, Marko Tikka
Hallitus: Pirkko Leino-Kaukiainen (pj.), Harri Rinta-aho (vpj.), Pauli Kettunen, Tuomo Lappalainen, Katariina Mustakallio, Heikki Talvitie
Ulkoasu: Heikki Kalliomaa

SISÄLLYS

Suuntaviivoja
Pirjo Markkola, Ympäristöhistoriaa ilmastomuutoksen aikakaudella 1

Itämeren ympäristöhistoriaa
Toim. *Simo Laakkonen*

Simo Laakkonen, Itämeren alue – vailla merta ja historiaa 4
Sari Laurila, Itämeren ympäristötutkimus Suomessa ennen 1960-lukua 9
Paula Schönach, Vantaanjoen suojeluyhteistyö toisen maailmansodan jälkeen 22
Elina Luotonen, Ouran karit. Merikarvian saaristorannikko paikallisessa ympäristötietämyksessä 34
Tuomas Räsänen – Simo Laakkonen, Suomen ja Neuvostoliiton ympäristöyhteistyön alkuvaiheet 43

Kolumni
Yrjö Haila, Ympäristön moninaiset merkitykset 57

Tutkimuksia
Anne Ollila, Sukupuoli – merkkejä ja merkityksiä 59

Keskustelua
Antti Laine, Lapsia piikkilangan takana eli historian monta totuutta 67
Juhani Sarsila, Juslenius menettää pronssisen mitalin 78

Syväluotaus
Sari Autio-Sarasmo, Suomalaiset suuressa idässä 80

Arvosteluja
J. R. Mc Neill ja William H. Mc Neill, Verkottunut ihmiskunta. Yleiskatsaus maailmanhistoriaan *(Mirkka Lappalainen)* 84
Gabriel Bladh – Christer Kuvaja (toim.), Kahden puolen Pohjanlahtea I. Ihmisiä, yhteisöjä ja aatteita Ruotsissa ja Suomessa 1500-luvulta 1900-luvulle *(Petri Karonen)* 86
Carina Nynäs, Jag ser klart? Synen på den heliga Birgitta i svenska 1900-talsbiografier *(Eva Ahl)* 90
Georgely Romsichs, Myth and Remembrance. The Dissolution of the Habsburg Empire in the Memoir Literature of the Austro-Hungarian Political Elite *(Mari Vares)* 93
Kustaa H. J. Vilkuna, Paholaisen sota *(Raisa Maria Toivo)* 95
Katja Huumo, "Perkeleen kieli" – suomen kieli ja poliittisesti korrekti tiede 1800-luvulla *(Kaisa Häkkinen)* 96
Marina Vituhnovskaja, Rossijskaja Karelija i karely v imperskoi politike Rossii, 1905–1917 *(Markku Kangaspuro)* 102
Marko Tikka, Valkoisen hämärän maa? Suojeluskunnat, virkavalta ja kansa 1918–1921 *(Erkki Vasara)* 105
Pirkko Kanervo, Italia ja Suomen talvisota. Il Duce Mussolini maailman urheimman kansan apuna *(Heikki Ylikangas)* 108
Ohto Manninen, Kerttu Nuorteva. Neuvostokaunotar vakoilujohtajana *(Elina Katainen)* 113
Pekka Nevalainen, Karjalan kansaa valistamassa. Itä-Karjalan pakolaiset opintiellä Suomessa *(Jukka Rantala)* 115
Jukka Koivisto, Päiviö Hetemäki. Sovinnontekijä; Jukka Tarkka, Isänmaan unilukkari. Päiviö Hetemäen yhteiskunnallinen elämäntyö *(Vesa Vares)* 117
Pekka Lilja & Kulle Raig, Urho Kekkonen ja Viro *(Heikki Roiko-Jokela)* 119
Jung Chang ja Jon Halliday, Mao *(Lauri Paltemaa)* 121
Markku Hokkanen, Quests for Health in Colonial Society. Scottish Missionaries and Medical Culture in the Northern Malawi Region, 1875–1930 *(Jan Kuhanen)* 124
Olli Löytty, Ambomaamme. Suomalaisen lähetyskirjallisuuden me ja muut *(Pirjo Markkola)* 126
Seppo Sivonen, Aasian kaupunkivaltioiden historia: Hong Kong, Macao ja Singapore *(Tiina H. Airaksinen)* 127
Ilmari Susiluoto, Suuruuden laskuoppi. Venäläisen tietoyhteiskunnan synty ja kehitys *(Simo Leisti)* 129

Tiedemaailma
Päiviö Tommila, Jutikkala – vuosisadan akateemikko 131
Toivo Nygård, Monipuolinen historiantutkija ja vaikuttaja Mauno Jokipii 134
Palkittuja 136

Kirjoittajat 137
Notes on the contents 138

Kannen kuvat: Jyrki Toivanen, Lehtikuva/Kimmo Taskinen.